

Ça. 23, 10, 11. अप्रमाणविद् Bhaç. P. 8, 9, 13. प्रमाणञ्च Beiw. Çiva's Çiv. सर्वं चैतत्प्रमाणम् so v. a. alles dieses gilt als Autorität Kāç. zu P. 5, 2, 92. Mārk. P. 15, 70. (ब्राह्मणाः) प्रमाणां चैव लोकस्य M. 11, 84. R. 2, 101, 26. श्रुत्वा प्रमाणां भवती so v. a. du hast zu entscheiden N. 18, 12. 4, 31. Çāk. 61, 8. Pāṇāt. 25, 12. Hit. 8, 13. प्रमाणदृष्टे धर्मो ऽयम् von Autoritäten anerkannt MBh. 1, 4722. 4572. पाशैस्त्वमेव मोक्तुं च प्रमाणम् so v. a. du bist berechtigt Hariv. 8109. स्त्रीप्रमाणाः कुटुम्बिनः nach den Weibern sich richtend P. 5, 4, 116. Sch. प्रमाणभूत Beiw. Çiva's Çiv. Selten im pl.: प्रमाणानि च कुर्वति तेषां धर्मान् M. 7, 203. प्रमाणानि प्रमाणज्ञैः परिपालयानि यत्नतः । प्रमाणैः स्थापितो संस्थो नातिक्रमितुमर्हति ॥ R. Gora. 1, 62, 26. Richtet sich bisweilen nach dem Geschlecht des subst., auf das es bezogen wird: यदि वेदाः प्रमाणास्ते MBh. 3, 2037. प्रमाणा यदि ते वयम् 15793. 14, 1675. प्रमाणा P. 5, 4, 116. स्त्री प्रमाणा येषां ते स्त्रीप्रमाणाः कुटुम्बिनः Sch. Vop. 6, 15. 16. — 3) n. Mittel zu richtigem Wissen, Erkenntnis-mittel, Beweismittel; = शास्त्र und हेतु AK. H. an. MED. COLEBR. Misc. Ess. I, 266. 302. Joga. 1, 6. 7. Kap. 1, 89. 103. Ğaim. 1, 5. Sāṅkhj. 4. Tattvas. 48. Tarkas. 27. 48. कुशल Kap. 1, 4. ०८४ 2, 25. Jāñ. 2, 22. Spr. 2182. 2389. MBh. 3, 2803. Prab. 27, 19. Madhus. in Ind. St. 1, 18, 6 v. u. Sāh. D. 35. 37. P. 8, 2, 97. Sch. WASSILJEW 330 (Logik). — 4) n. richtiger Begriff, = प्रमा Çandar. im ÇKDr. अग्निना सिद्धेदिति न प्रमाणां योग्यताविरुद्धत् Tarkas. 81. — 5) n. viell. das Gefühl der Sicherheit, Unbefangenheit: ०स्थ Hariv. 5680. अतिदुर्वृत्ते दुर्मेधे केकयकुलपोसनि । वञ्चयित्वा तु राजानं सप्रमाणेव तिष्ठसे ॥ R. 2, 37, 24. सप्रमाणम् adv. Dhūrtas. 94, 12. प्रमाणकोट्याम् in der grössten Unbefangenheit, nichts Schlimmes ahnend MBh. 1, 2241. 4996. 3, 542. 8, 4251. 9, 3149. — 6) das erste Glied in der Regel de tri COLEBR. Alg. 33. — 7) Kapital (Gegens. Zinsen) COLEBR. Alg. 39. — 8) = एकत्वं, एकता Einheit H. an. MED. — 9) n. = नित्यं beständig H. an. MED. — 10) m. a) Norm, Richtschnur, Autorität; s. u. 2. — b) N. eines grossen Feigenbaumes an der Gaṅgā MBh. 3, 41. — 11) f. ३ a) Norm, Richtschnur, Autorität; s. u. 2. — b) ein best. Metrum COLEBR. Misc. Ess. II, 74. 118. Ind. St. 8, 222. 329. fg. 468 (vgl. den Index). — Vgl. म्र°.

प्रमाणक (von प्रमाण) 1) am Ende eines adj. comp. in der Bed. von प्रमाण 1. MBh. 14, 1688. von प्रमाण 3. Kull. zu M. 8, 262. Vgl. निष्प्रमाणक. — 2) ०णिका f. ein best. Metrum, 4 Mal — — — — — COLEBR. Misc. Ess. II, 139 (III, 5). Khandom. 19. Ind. St. 8, 367.

प्रमाणाता f. nom. abstr. von प्रमाण 2: प्रमाणमप्रमाणं वै यः कुर्यादबुधो जनः । न स प्रमाणातामर्हे विपादजननो हि सः ॥ MBh. 13, 7557.

प्रमाणत्व n. nom. abstr. von प्रमाण 2. Nilak. 9. P. 1, 2, 53. 55. Correctheit VEDĀNTAPARIBHĀṢĀ 173 (nach Nilak.).

प्रमाणप्रमोद (प्र° + प्र°) m. Titel eines Buchs HALL 30.

प्रमाणमाला (प्र° + मा°) und प्रमाणरत्नमाला (प्र° + र°) f. Titel eines Buchs HALL 159.

प्रमाणय् (von प्रमाण), ०यति 1) Jmd (acc.) in einer Sache (loc.) zur Autorität machen, als Aut. ansehen Spr. 816. — 2) beweisen, deutlich an den Tag legen: कल्पपालकुले जन्म ततैव प्रमाणातम् । त्रिविचिता-पञ्चशक्तिः Rāga-Tar. 3, 205.

प्रमाणरत्नमाला s. प्रमाणमाला.

IV. Theil.

प्रमाणलक्षण (प्र° + ल°) n. Titel eines Vedānta-Buchs HALL 128.

प्रमाणवत् (von प्रमाण) adj. mit Beweisen versehen, begründet: वचनानि Prab. 29, 14.

प्रमाणवाक्य (प्र° + वाक्य) n. Autorität: वेद Madhus. in Ind. St. 1, 14, 5.

प्रमाणवार्तिक (प्र° + वा°) n. Titel einer Schrift des Dharmakīrti WASSILJEW 310. 312. 314. 315.

प्रमाणविनिश्चय (प्र° + वि°) m. Titel einer Schrift des Dharmakīrti WASSILJEW 307.

प्रमाणसमुच्चय (प्र° + स°) m. Titel einer Schrift des Dignāga WASSILJEW 206. 208.

प्रमाणसूत्र (प्र° + सूत्र) n. Messschnur Māññ. 47, 25. 48, 1. — Vgl. मानसूत्र.

प्रमाणात्तरता f. nom. abstr. von प्रमाण — अत्र ein anderes Beweismittel Bhaṣāp. 142.

प्रमाणिक (von प्रमाण) adj. ein Maass bildend, ein Maass setzend H. 599. Wohl fehlerhaft für प्रामाणिक; vgl. Halāṅ. 2, 381.

प्रमाणीकर (प्रमाण + 1. कर) 1) Jmd Etwas zumessen: देवेन प्रमाणा स्वयं जगति यद्यस्य प्रमाणीकृतम् Spr. 1255. — 2) Jmd oder Etwas zur Richtschnur nehmen, als Autorität ansehen, sich richten nach (acc.) Kumāras. 6, 1. Kathās. 22, 170. Prab. 113, 15. Dhūrtas. 77, 5. तरुभिरपि देवस्य शासनं प्रमाणीकृतम् Çāk. 78, 19. Rāga-Tar. 3, 425. — 3) als Beweismittel ansehen, für ein Beweismittel halten: न प्रमाणीकृतः पाणिर्वात्ये बालेन पीडितः R. 6, 101, 18. Müller, SL. 104.

प्रमातर (von मा mit प्र) nom. ag. der Inhaber eines richtigen Begriffs, percipiens, ein vollgültiges Urtheil besitzend, eine Autorität AK. 3, 4, 28, 56. H. an. 3, 214. MED. n. 61. प्रमाताद्येव न प्रमाता Schol. zu Kap. 1, 87 (S. 64, Z. 23). प्रमाता चेतनः शुद्धः ebend. (S. 67, Z. 4). Vedāntas. (Allah.) No. 6. 13. Sāh. D. 23, 6. 26, 12. 31, 11. प्रमातृचेतन्य Vedāntapar. 10, 4 (nach Nilak.).

प्रमातव्य (von मी mit प्र) adj. zu tödten MBh. 3, 13321. Man hätte das caus. प्रमापयितव्य erwartet.

प्रमातामह (1. प्र + मा°) m. der Vater des Grossvaters mütterlicher Seits AK. 2, 6, 1, 38. H. 557.

प्रमात्र (1. प्र + मात्र) eine best. hohe Zahl Vjutr. 179. 182. Mēl. asiat. IV, 639. — Vgl. प्रमत्त.

प्रमात्र n. nom. abstr. von प्रमा 3. Bhaṣāp. 135. Schol. zu Ğaim. 1, 5.

प्रमाय (von मय् mit प्र) m. 1) das Zerren: प्रमायेन्मथनैः MBh. 4, 852 (Hariv. 4717). पद्मगस्य 13, 26. das gewaltsame Entführen eines Weibes 3, 15651. Hariv. 6621. द्रौपदी° heisst bei Bopp eine Episode, die in der Calc. Ausg. des MBh. द्रौपदीकरण betitelt ist. — 2) N. pr. eines der Söhne des Dhṛtarāṣṭra MBh. 7, 6938. eines Wesens im Gefolge des Skanda 9, 2532. eines Dānava Kathās. 47, 12. pl. = प्रमथ Bez. des Gefolges von Çiva Hariv. 10487. 10494. 10582. 10589. — Vgl. प्रमथ.

प्रमाथिन् (wie eben) 1) adj. P. 3, 2, 145. a) abschlagend, zum Abschlagen dienend: वृत्तात्फलमिवाविद्धं लगुडेन प्रमाथिना MBh. 9, 1552. — b) zerrend, in Bewegung versetzend, beunruhigend, zu schaffen machend, zusetzend: (मरुतः) ध्वजतरुप्रमाथिनः Raçh. 11, 58. सर्वतिमि° MBh. 3, 698. रिपु° 1, 7077. 4, 299. 5, 7212. Anā. 1, 10. स्वनियत्° (राजपुत्राः)